

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

Cap. II. De præcepto suscipiendi hoc Sacramentum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

DE SACRAMENTO POENITENTIAE LIBER QUINTVS

MEMINERIS, Lector, Me de hoc Sacramento in Opusculo Methodi Confessionis multa scripsisse. Ea igitur solum, quae ibi locum non habuere, erunt hic nostro more, hoc est, breviter explicanda.

CAPVT PRIMVM

Materia, & Forma huius Sacramenti, & dispositio praesentis Tractatus.

Materia Remota.

1. **M**ATERIA remota Sacramenti Poenitentiae sunt peccata. Ut ait S. Th. 3. p. 2. q. 84. art. 1. & Theologi hic passim non quidem materia, ex qua, sed circa quam illud versatur.

2. Porro nomine peccatorum non intelligimus cum Trid. sess. 4. c. 1. & 5. & Can. 1. & 2. nec peccatum originale, nec ea quae ante Baptismum fuerunt commissa, sed commissa post ipsius susceptionem; illa enim priora delet Baptismus, haec Poenitentia, quae propterea appellatur à Patribus *Secunda Tabula post naufragium*. Peccatum scilicet, ut vocant Theologi, (quod est illud, quo quis ad ultus sine debito dolore peccatorum à se commissorum, ad Baptismum forte accedit, vel accedit cum voluntate aliquod peccatum mortale committendi) est etiam materia huius Sacramenti Poenitentiae, unde in Confessione Sacramentali explicandum, ut alibi latius probatum à nobis est in *tract. Theologico de Sacramentis*, quia haec peccaminosa fictio consumitur in aliquo posteriori à Baptismo; prius enim intelligi debet Baptismus constitutus, & deinde eiusdem prava suscepio; quamvis igitur voluntas male suscipiendi praecedat Baptismum: unde haec non est materia Poenitentiae; ipsa tamen mala suscepio Baptismum consequitur, ac materia Poenitentiae esse potest, & debet.

3. Peccata mortalia, alias confessa, & rite absoluta, ut item peccata venialia, sunt materia quidem sufficiens, & idonea huius Sacramenti, sed non necessaria; illa enim jam remissa supponuntur, haec vero possunt aliis modis remitti.

Materia Proxima.

4. Materia proxima sunt actus poenitentis, hoc est oris Confessio, cordis Contritio, Satisfactio. Et cordis quidem contritio non est solitarie accipienda, sed ut sensibilis sit per Confessionem. Satisfactio autem non est pars essentialis, sed integralis, pertinens ad ejus perfectionem, nec ita in mentis est cor, & caput in homine, sine quibus persistere homo, nullo modo potest, sed ut pedes & manus, quae sunt partes hominis integrales secundario; potest enim hoc Sacramentum, quoad essentiam, & quoad principales partes, constare sine satisfactione, ut ostendit perpetua Ecclesiae praxis, qua absolvitur mortui proximus, quando nullam suscipere poenitentiam valet, per quam satisfaciatur.

Forma.

5. Forma denique est absolutio, verbis prolata à legitimo peccatorum iudice, nempe à Confessario, *Ego te absolvo, &c.*

Dispositio praesentis Tractatus.

6. His distinctis, ut huius Sacramenti tota Tractatio

absolveretur, percurrenda essent ejusmodi dictae, ut hoc est oris Confessio, cordis Contritio, Satisfactio solutio. Verum quia de his à nobis satis, superque statum est in Methodo expedita Confessio, ne molestia legentium, hic eadem repetamus, ab inordinatis merito abstinemus, ut ea afferamus in materia quae ibi locum habere pro meo instituto, quod illi cepti, non potuerunt. Haec autem ad tria reduci debet, gationem, quam quisque Fidelium habet recipiendi Sacramentum Poenitentiae. Ad potestatem, iurisdictionem, Approbationemque legitimam Ministri hoc Sacramentum conferentis. Ad casus retervaros, à quibus omnes ex dictis Ministris absolvere possunt. Faveat vobis nostris Calites faveat Virgo, faveat Deus, quatenus aliquid proferam lectione dignum, in hoc argumentum obviam, atque à tot sapientissimis viris agnoscitur, ut supplex, & obsecro.

CAPVT II.

De praeparato suscipiendi Sacramentum Poenitentiae.

1. **S**UPPONIMUS tamquam omnibus Theologis expeditum probatumque ex illis verbis Christi Dominus Ioan. 20. *Accipite Spiritum Sanctum: quorum remissionis peccata remittitur eis, & quorum retinueritis, retenta sunt, addita Ecclesiae traditione, esse praeparatum* Dominus de hoc Sacramento suscipiendi impositum in quibusdam mortalibus. An extra articulum mortis sit hoc praeparatum. Vide apud Dian. p. 1. r. 8. r. f. 8. & 39. Supponimus item de eodem esse praeparatum Ecclesiam, cum *virique sex de pan. ex remiss.* Trid. sess. 4. c. 1. p. 1. item semel in anno ab illis, si aliquo mortali gravatur, suscipiatur. Quoniam vero de tota hac re scripsimus in *Opus. Meib. Comm.* Dux hic super sunt quaedam, quas jam subdo.

PRIMA QVÆSTIO.

§. I. *An obligentur Fideles Confessionem praestare debere semper per voces, non vero per Scripturam?*

1. **R**ESPONDEO, Nisi necessitas aliud cogat, ut in ludo, in mutuo, &c. in quibus satis sunt motus, Confessio semper fieri debet per voces, ut colligitur ex Sac. Theol. *cap. Quem poenit. de Poenit. d. 1.* Unde mortaliiter peccat qui aliter faceret; esset enim contra vnum Ecclesiae antiquissimum. Conceditur nihilominus à pluribus, & Constantino, de pan. p. 8. n. 8. cum Suar. Vasq. aliisque Poenitentiam vel ob maximam verecundiam, vel ob loquelae impedimentum (adderem ego libens, vel ob scripturales impedimenta se melius explicare poenitens, putat per scripturam exhibere sua peccata Confessario praesenti, atque immediate à praesenti absolvi: & tuius quidem fieri poenitentiam antequam absolvatur dicat, *Ego cum dolore confiteor vobis peccata, quae hic legisti, &c. lege mox dicenda, &c.*

DUBIUM INCIDENS.

An possit absentes absolvi?

2. Ex dictis, quod aliquando liceat per scripturam confessio exhiberi confessario presenti, & ab eodem presenti absolvi, oritur cupido sciendi, an etiam id liceat in absentia?

3. Resp. Nullo modo, nec licere, nec valide fieri posse decrevit Clem. VIII. his verbis: Hanc propositionem, id est Licet per literas, seu per internum Confessario, abenti peccata confiteri Sacramentaliter, & ab eo absente absolutionem obtinere ad minus, ut falsam, temerariam, & scandalosam Sanctissimus damnavit, ac prohibuit sub excommunicatione lata Pontificique referata, aliisque poenis, &c.

4. In cuius explicationem satis fit notare duo. Primo, non solum, ut illicitam ejusmodi Confessionem, Absolutionemque ab absente collatam prohiberi, sed (quidquid aliqui contra dicant) etiam ut invalidam secundum Suar. d. 19. §. 3. de poenit. n. 16. & De Lugo de poenit. d. 17. n. 64. Ratio mihi non inefficax est, quia si esset valida, non posset assignari ratio, cur aliquando, puta in extrema v. g. necessitate moribundi, non posset licite absenti absolutionem conferri: tunc enim licita reddi deberet ex tanta necessitate. Quare si licita aliquando posset esse, non potuisset à Pontifice semper damnari.

5. Nota secundo, prædictam propositionem, à Clemente prohibitam, duas habere partes: vnde valde dubitatum fuisse inter Theologos, utrum in sensu conjunctivo, an in sensu disjunctivo ex sumi deberent; Verum, debere in sensu disjunctivo, ego pro certo habeo. Explico, quod dictum est, & proba.

6. Dubium esse potest, An Clem. VIII. damnet simul hæc duo, scilicet, posse fieri confessionem absenti, & à Confessario absenti absolutionem obtineri, quo pacto illud (&) sumeretur in sensu conjunctivo: & sic non damnetur, qui solum unam partem ex dictis affirmaret v. g. Confessionem solum posse fieri absenti, vel affirmaret, Absolutionem solum posse dari absenti. An potius dictus Clemens damnet hæc duo etiam separatim sic: Damno etiam eum, qui affirmat, Confessionem posse fieri absenti, & Damno etiam eum, qui affirmat posse dari absenti absolutionem, quo pacto illud (&) acciperetur in sensu disjunctivo.

7. Video utrumque sensum verbis Clementis dari posse. Sed certum, ut dixi, ego ex fine intento à Pontifice iudicio sensum esse posteriorem, id est sensum disjunctivum. Nec novum est illud (Et) sumi in locutionibus pro (Vel) nam sic Aristoteles dixit, Naturam esse principium motus, & quietis, id est, vel motus, vel quietis. Qui motus locutionis habetur in iure L. Coniunct. l. §. ff. de Ver. sign. non semel, & videri potest apud Barbo. in Di. d. 1. §. 100. Ratio autem datæ doctrinæ est, quia fecus, qui separatim diceret Absolutionem posse conferri absenti non damnatus fuisset à Clemente. At ipse hanc hanc propositionem maxime damnare voluit, liquidem de ea maxime ejus ætate, disputatum est contra aliquos, id concedentes propter rationem iudicii, in quo sententia dari solet etiam in absentia delinquentis. Adde Sacram Congregationem Sancti Officii (ut refert De Lugo l. cit.) declarasse, non subsistere interpretationem illam, quæ dicit Confessionem posse fieri absenti, dummodo Absolutio detur presenti. Hæc de hac materia nobis dixisse sufficiat.

8. Non tamen putò Confessionem fieri absenti, si quis mittat sua peccata scripta Confessario absenti, & deinde conveniens eundem Confessarium, dicat, se fateari omnia illa peccata, ad ipsum scripta, nec alia præter illa scripta postea commississe, non, inquam putò hanc Confessionem fieri absenti, satis enim per verba prædicta fit Confessio coram. Lege DD. Dianam p. 1. tr. 7. resol. 1. vbi, An aliquando obligetur sic, vel per Interpretem confiteri. Et ibidem Resolut. 30. late, an possit.

9. Hæc occasione solet quaeri, quando, & quomodo possit, vel debeat dari absolutio proximo morituro, qui

vel non petiit Confessionem, vel petiit absente Confessario? Sed de tota hac praxi satis diximus in Opus. Meth. confess. l. 2. cap. 10. §. 1. à n. 13. exp. Confessionis.

Praxis circa qualiter presentem requisita in hoc Sacramento.

10. Leander de Sacram. Poenit. l. 2. quæst. 30. & 31. citans Othag. Dianam & alios, cum proposuisset, An si Sacerdos inadvertenter poenitentem non absolvar, possit illum parum distantem absolvere? Respondet, posse, si poenitentem nequeat revocare sine scandalo, vel alio incommodo. Secundo, addit rationem quia ad absolutionem non requiritur contractus physicus, sed satis est præsentia moralis. Tertiò, superaddit satis esse ad præsentiam moralem, si Sacerdos videat poenitentem, aut alio sensu illum percipiat. Quarto, affert Molfesium dicentem, p. Summa Tract. 7. cap. 5. num. 59. in dicto casu, si poenitens sit moraliter præsens, nempe parum per distans, etiam viginti passus, posse à Confessario absolvi, modo ex qualitate personæ probabiliter constet, poenitentem non incidisse in novum mortale. Quintò, denique docet, certum esse contra aliquos doctos Recentiores, non posse absolvi moribundum v. g. existentem in domo à Confessario, qui domum nondum ingressus est, quia in hoc casu nulla est præsentia moralis. Hæc ex Leandro: quæ tamen ita mihi placent, ut ex illis vnum omnino displiceat, & alterum examini subiiciendum putem.

11. Primo enim displicet mihi, & forte etiam aliis, quod tertio superaddit, nimirum satis esse ad præsentiam hanc moralem, si Sacerdos videat poenitentem. Hoc valde difficile est. Nunquid, si meus poenitens post confessionem abeat ab extremo magnæ cuspisiam Ecclesiæ ad aliud extremum, quantum scilicet à meis oculis videri etiam commode posset, valide ego illum absolvam? Erit hæc præsentia moralis pro audienda concione, imò etiam pro assistentia Missæ, quando Templum plenum est audientibus, quia omnes faciunt vnum populum, rite Missæ assistentem: at certe præsentia moralis non erit pro Absolutione, quæ majorem propinquitatem requirit, nempe illam, quæ est in iudice, non reum quomodocunque, sed ex Clemente VIII. ut diximus eam præsentem condemnante, vel absolvente. Ecquæ tandem est hæc Professio illa, qua solet communi voce, etiam aliquanto altiore homines cum hominibus loqui. Hæc enim est præsentia moralis, propria hujus Sacramenti, institui per modum iudicii humani.

12. Secundo, Examini, ac Sapientium iudicio submitto illud de viginti passibus: si enim distantia ejusmodi iudicetur à Sapientibus esse apta, ut modo dicto, homines loquantur, apta iudicetur, & hic secus non item.

13. Ex his, quæ dicta sunt, potest solvi illa communis quaestio de eo Sacerdote, qui lehaliter vulneratum in via veller absolvere ex fenestra ob periculum, ne sine absolutione moriatur vulneratus. Dico enim valide, & licite posse, si parum fenestra distet, explicando hoc (parum distet) eo modo, quo jam dictum est, secus ex se non posset. Dico (ex se) nam hic, & similes casus illud proprium habent, ut si tibi appareat fenestra aliquanto altior, ita ut dubius sis de præsentia debita; tunc, quanta potes contentione vocis, moribundum absolvas, sub conditione tamen (quæ sane conditio si mente retineatur, sufficit) ut in similibus dubiis, fieri posse, diximus in Meth. Conf. l. 2. c. 10. n. 8. animo semper iterum absolute illam cum suis debitis conditionibus, sive per se, sive per alium conferendi.

SECUNDA QVÆSTIO.

§. III. De Præcepto dato Medicis circa Confessionem Egrotantium.

1. Hæc commode reducitur illud Præceptum Ecclesiasticum, quo Pius V. sup. Gregem præcepit, ne Medici

Medici incipiant ægrotos curare, nisi eos moneant de faciendi peccatorum confessione, neque eosdem ultra tertium diem visitent, nisi ipsi de confessione f. & a confiter, per testimonium Confessoris scriptis datum, additque, ut Medici, antequam Doctoratus gradum assumant, hoc præceptum, se observaturos, jurent.

2. Profecto multa ex his temperavit ipsa consuetudo. Ita Suarez de *Pæn.* d. 35. *secl.* 3. n. 5. Sanch. 3. *Sum.* c. 10. & Scottia in *conf.* Pontificii *epist.* 88. *Theor.* 215. Primò ergo id intelligitur de morbis periculosis. Secundò, sufficit testimonium domesticorum, vel ipsius ægroti, si appareant fide digni. Tertio, satis erit, si Medicus adnoceat ægrotum per alios. Quartò, si ægrotus est obstinatus in respuenda Confessione, non est deferendus à Medico, si ipso se retrahente, grave periculum infirmis incurrat, sicuti, nec deferitur ægrotus Turca, qui obstinatè respuit Baptismum, quia id esset contra charitatem. Pius autem jubet, ægrotum deferri, quando desperationis timore resipiscentia speratur infirmi, His autem dictis non obstat juramentum, datum à Medicis, illud enim intelligitur dari, secundum usum receptum.

CAPVT III.

De Potestate Ordinis, quoad absolvendum.

1. **N**ostrium hæc non est confirmare contra Hæreticos, solum Sacerdotem Ministrum esse legitimum Sacramenti Poenitentiae; id enim est ab Eugen. IV. in *Decret. Fidei*, & à Tridentino *sess.* 14. c. 6. manifestè definitum. Quare suspectus est de hæresi, qui sive Clericus, sive Laicus, cum non sit Sacerdos, Sacramentum Poenitentiae administrat, & puniendus ab Inquisitoribus, & eisdem à Fidelibus denunciandus erit.

2. Et quidem Urbanus VIII. *Apostol. Offic.* Lege etiam Bullam Greg. XIII. & Clem. VIII. de eadem hac re, addidit committentem hoc crimen, hoc est absolventem peccata, ut etiam celebrantem Missam sine Sacerdotio, si complevit ætatis annum vigesimum, debere dari Curiae seculari, ut debitæ poenae puniatur.

3. Nota quatuor. Primò, in Hispania, atque adeo in Sicilia Inquisitione non solere, ut ait Carena *l. mox citand.* poenam mortis imponi, sed alias mitiores poenas, etiam si complevit, id est audiendo peccata, & ea absolviendo, Sacramentum hoc ab ejusmodi non Sacerdote administratum fuerit.

4. Secundo nota, hunc non Sacerdotem, sic delinquentem, fieri irregularem, immò, si delictum notorium sit, etiam infamem ex De Lugo de *Sacr.* d. 18. n. 14. dicente hanc esse veriorē sententiam, citantēque Suar. lege iterum Thesaur. de *pœnis Ecclesiasticis V. Absolvo* c. 1. Sed irregularitatem hanc negat Leander de *pæn. tr. 1. c. 5. disp. 11. quest. 6.* quia non est jure expressa. Verum ego cum distinctione loquor, ut fuso declaro in *tr. de Irreg. ubi de irregul. ex prava ordinis usurpatione*, ac Laicum omnino ab irregularitate liberum, non vero Clericum, saltem quoad effectum.

Tertio nota. Si non Sacerdos nequaquam se fingat Sacerdotē aut, non velit usurpare officium Sacerdotis, sed ut merus Laicus, putans v. g. se Laicum, (ut certè, aliqui ex vulgo satis imperiti iudicant) posse moribundum absolvere, & à peccatis ipsum absolvat, hic certè, ut docet cum Gasp. Hurt. d. 2. de *irreg. diff.* 1. n. 5. De Lugo ibidem, non incurreret irregularitatem, non solum, propter bonam fidem sic operantis, sed quia ad hanc irregularitatem incurrendam (idem videtur consequenter dicendum quoad alias poenas) requiritur, quod non Ordinatus exerceat illum actum absolvendi, tanquam Ordinatus.

Quartò, Quid si quis non Sacerdos incipiat audire Confessionem, sed non conferat Absolutionem, incidet, ne in prædictas poenas.

Respondeo, vel agis, an hic sit denunciandus Inquisi-

tori? vel agis, an sit poena mortis condecernenda? primo, consentiunt Carena de *Off. Inquis.* l. 1. c. 1. & Salles Inquisitione lib. 1. c. 1. R. 1. c. 1. de hęc etiam Tribunal spectat cognoscere de crimine condonandi, & de attentato. Si de secundo, Salles l. c. cum Salles & Freita affirmat, esse poenam mortis puniendum, non adest Hispanica Inquisitionis mitigatio, quomodo indicavimus. Carena autem l. c. cum Salles Acuña, & Sanctarello id negat. Vtique sententia probabilis est, sed probabilior hæc secunda, quia contra tur de poenis, strictior est legum interpretatio facienda. At qui solum audit peccata, & non absoluit, non est strictior, & propterea administrare Sacramentum Poenitentiae.

CAPVT IV.

De Iurisdictione necessaria ad absolvendum.

§. I. Quid ea sit?

1. **I**urisdicção in communi ex Azone. Est potestas publico introducta, cum necessitate iuris dicendi, & aequitatis statuenda. Seu clarius, Est potestas dicendi, & proferendi sententiam, absolvendo à delictis, vel imponendo poenam.

2. In nostro igitur casu iurisdicção est potestas dicti legitimo Superiore (quis ille sit dicetur §. 2.) ad iudicandum, per quam tanquam in suos subditos, possit dictus Sacerdos reducere in actum eam potestatem absolvendi à culpis, & poenitentias in iungendi, quam habet Ordine Sacerdotij.

3. Hanc Iurisdictionem, quam potestatem Civitas appellare solemus, esse ad absolvendum necessarium, quæ adeo nequaquam valere Absolutionem sine illa, non mis diserte docet Trident. *sess.* 14. *cap. 7.* id autem Christus Dominus instituit, quia hoc Sacramentum Poenitentiae conveniens fuit, ut exerceatur per iudicem iudicii, in quo non valet sententia, nisi à Iudice iurisdictionem habente feratur. Considero igitur ego potestatem Ordinis esse, tanquam gradum Doctoratus per quem fit homo habilis in actu primo ad exercendum officium iudicis, potestatem vero Iurisdictionis (addita approbatione, de qua in *cap. sequenti*) esse perinde, ac momentum iudicis datum à Superiore, per quod fit in actu secundo Iudex habens jus iudicandi, id est, vel absolvendi, vel puniendi. Lege Suar. alioque d. 16. de *Pæn. feli.* Coninch. de *Sacr.* d. 7. *dub. 2.* Averfam de *Sacr.* d. 16. *De Lugo Pæn.* d. 15. *secl. 2.*

4. Porro ex eo, quod Iurisdicção est necessaria, sequitur, Sacerdotem simplicem, id est eum, cui non est lata est, nulliter absolvere.

At, incurrunt poenam aliquam, si tamen absolvent Confessionibus, & à celebratione Missæ, per suspensionem ferendam. Lege Thes. de *pæn. Eccl.* p. 2. *l. 1. cap. 2.* non vero latæ sententiae. Non fieri irregularitatem merito docet De Lugo, de *Pæn.* d. 18. *num. 14.* immo, si irregularitas (adde) & alia poenæ cap. præcedenti dicta sunt contra non Sacerdotem, at hic, de quo loquimur, iam Sacerdos est.

§. II. In quonam consistat ordinaria iurisdicção absolvendi à peccatis?

1. **N**on obstantibus in præcedenti §. explicatis, sunt casus, in quibus simplex Sacerdos absolvere rite potest. Primus, si ad ipsum accedat poenitentis solis peccatis venialibus laborans. Secundus, si ad eundem accedat, habens sola mortalia, alias legitime de rectè absoluta. Tertius, si vergeat necessitas eo, quod infra latè explicabimus.

Hanc tertiam potestatem concessit ex communi for-